Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry.
Santeri Suominen

23.10.2023

PSD3
Talousvaliokunnalle

Asia U 51/2023 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maksupalveluista ja sähköisen rahan palveluista sisämarkkinoilla (kolmas maksupalveludirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maksupalveluista sisämarkkinoilla (maksupalveluasetus)

TaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

PSD3

Yleisti ottaen EK pitää Suomen kantaa komission ehdotukseen kolmanneksi maksupalveludirektiiviksi perusteltuna ja asianmukaisena, jonka mukaan Suomi kannattaa yleisellä tasolla ehdotusta kolmanneksi maksupalveludirektiiviksi.

EK pitää myös perusteltuna, että valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti **käteisen nostomahdollisuuden** ulottamiseen vähittäiskauppoihin ilman toimilupavaatimusta, sillä se tukee käteisen saatavuutta Suomessa. On tärkeää, ettei esim. vähittäiskaupoille aseteta kategorista velvollisuutta käteisen tarjoamiseen, vaan se on niille vapaaehtoista kulloisenkin markkinatilanteen puitteissa.

On myös perusteltua, että valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti myös siihen, että itsenäiset **käteisautomaattipalvelujen** tarjoajat saatetaan valvonnan piiriin, esimerkiksi asettamalla niille rekisteröitymisvelvoite.

EK pitää erittäin tärkeänä, että maksupalveluasetusehdotuksen säännöksiä **arvioidaan** lainsäädäntöneuvottelujen kuluessa perusteellisesti sen varmistamiseksi, että muutoksilla myös tosiasiallisesti saavutetaan asetetut tavoitteet. Säännöksiä on arvioitava niin maksupalvelun käyttäjien näkökulmasta kuin siitä näkökulmasta, että ehdotetut muutokset eivät aiheuta kohtuutonta hallinnollista tai taloudellista taakkaa tietyille maksupalveluntarjoajille. EK:n alustavan arvion mukaan esityksen vaatimat tietojärjestelmämuutokset eivät tule olemaan vähäisiä.

Täytäntöönpano- ja siirtymäaikojen osalta on erittäin tärkeää, että ne ovat selkeästi pidemmät kuin komission esittämä 18 kk. Erityisen tärkeää on, että määräaikojen laskennassa otetaan huomioon alemman tason sääntelyn voimaantulo.

EK on samaa mieltä valtioneuvoston kanssa siitä, että olisi tarkoituksenmukaisempaa, jos asetusehdotukseen sisältyvä sääntely annettaisiin jatkossakin **direktiivinä** sääntelyn johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Kokemus on valitettavasti osoittanut, että asetus ei sääntelyinstrumenttina automaattisesti johda yhdenmukaisempaan säännösten soveltamiseen jäsenvaltioissa, elleivät säännökset itsessään ole selkeitä ja yksiselitteisiä.

Säädösuudistusten **tavoitteet** maksupalvelunkäyttäjien luottamuksen ja turvallisen käyttökokemuksen vahvistamiseksi, niin kutsutun avoimen pankkitoiminnan (open banking) parantamiseksi sekä sääntelyn toimeenpanon yhdenmukaistamiseksi eri jäsenvaltioissa ovat toki kannatettavia yleistavoitteita sinänsä, mutta ottaen huomioon kokemukset edellisestä maksupalveludirektiivin (PSD2) uudistuksesta vuonna 2015, EK suhtautuu epävarmasti siihen, toteutuvatko tavoitteet käytännössä.

EK kannattaa U-kirjelmässä esiin nostettua **rajapintojen käytön kompensaatiomahdollisuutta.**

<u>Maksupalveluasetus</u>

Asetuksen osalta EK korostaa, että **asiakkaan vahvaa tunnistamista** koskevan sääntelyn (artikla 85–88) tulee olla linjassa asetuksen sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla koskevan sääntelyn (eIDAS-asetus) kanssa, jotta asiakkaan vahvaan tunnistamiseen liittyvien luottamuspalveluiden markkinoille syntyy uusia vaihtoehtoja ja kilpailua.

Ehdotetun maksupalveluasetuksen **asiakkaan vahvan tunnistamisen** vaatimukset maksunsaajan käynnistämien maksutapahtumien yhteydessä ovat valitettavasti erittäin tulkinnanvaraisia erityisesti verkkokauppojen kannalta, tilanteessa, jossa kuluttaja peruuttaa sopimuksen ja palauttaa tuotteen. EK pitää erittäin tärkeänä, että jatkoneuvotteluissa kiinnitettäisiin huomioita näihin seikkoihin.
Jos ehdotettu sääntely toisi verkkokaupoille palautustilanteissa asiakkaan vahvan tunnistamisen velvoitteen, lisäisi se todennäköisesti etenkin kaupan alan yritysten kustannuksia, jotka lopulta päätyisivät kuluttajien maksettaviksi. Tämä ei edistäisi kuluttajaoikeuksien toteutumista maksupalautusten tekeminen vaikeutuessa.

Asetusehdotuksella muutettaisiin myös **erityisiin maksuvälineisiin liittyvää soveltamisalapoikkeusta rajatun verkon osalta** (2 artiklan 2 kohdan j-kohdan alakohta i). Jatkossa rajatun verkon tulisi olla yksinkertainen rajattu verkko. Se millaisia vaikutuksia ehdotuksella olisi Suomeen ei ole vielä pystytty tarkemmin arvioimaan.

EK kannattaa ja pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen nojalla soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät nykysääntelyä vastaavasti (ii) maksuvälineet, joita voidaan käyttää ainoastaan erittäin rajatun tavara- tai palveluvalikoiman hankkimiseen; tai iii) jonkin yrityksen tai julkisoikeudellisen yhteisön tai laitoksen pyynnöstä tarjotut maksuvälineet, jotka ovat voimassa vain yhdessä jäsenvaltiossa ja joita kansallinen tai alueellinen viranomainen erityisistä sosiaalisista tai verotuksellisista syistä säätelee tiettyjen tavaroiden tai palvelujen hankkimiseksi toimittajilta, jotka ovat tehneet kaupallisen sopimuksen liikkeeseenlaskijan kanssa.[1]

[1] Näiden poikkeusten sisältöä on käsitelty tarkemmin toisen maksupalveludirektiivin implementointia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 132/2017 vp).